

Toelating tot de collectieve schuldenregeling bij detentie: enkel overwegingen

Commentaar van B. De Groote*

Gepubliceerd in « L'Observatoire du Crédit et de l'Endettement. *Annuaire juridique du Crédit et du Règlement collectif de dettes 2017*. Liège : Wolters Kluwer, 2018, pages 161-169. ISBN : 978-94-030-0753-3 »

1. Feitelijke situering: arbeidsrechtbank laat schuldenaar in detentie niet toe tot collectieve schuldenregeling

1. Een verzoek tot toelating tot de collectieve schuldenregeling wordt, na inwinning van bijkomende inlichtingen, afgewezen door de arbeidsrechtbank Gent, afdeling Oudenaarde bij beschikking in raadkamer van 27 oktober 2017.

2. De afgewezen verzoeker stelt daarop hoger beroep in bij op 7 november 2017 ter griffie van het arbeidshof Gent neergelegd verzoekschrift. Met het beroep beoogt de schuldenaar alsnog te worden toegelaten en een schuldbemiddelaar aangesteld te zien.

De arbeidsrechtbank achtte het verzoek tot toelating voorbarig. De appellant is evenwel van oordeel dat gedetineerden niet per definitie kunnen worden uitgesloten uit de procedure omdat zij beperkte(re) inkomsten verwerven tijdens hun detentie. Verzoeker werkt in de gevangenis en wordt daarvoor verloond. Ook het feit dat er nog geen zicht is op een eventuele datum waarop strafuitvoeringsmodaliteiten kunnen worden verleend acht de verzoeker geen afdoende reden voor een afwijzing van zijn toelaatbaarheidsverzoek. Veeleer is de toelating tot de procedure van collectieve schuldenregeling een voorwaarde voor toelating tot voorwaardelijke invrijheidstelling¹.

Voor de verzoeker is het “voorbarig” karakter van zijn vraag tot toelating onduidelijk. Het is immers duidelijk dat hij niet op adequate en bestendige wijze zijn schulden kan betalen.

De arbeidsrechtbank is evenwel van oordeel dat tijdens zijn verblijf in de gevangenis zijn schuldenlast het menswaardig bestaan van verzoeker niet raakt. Dit zou, volgens de verzoeker, echter betekenen dat detentie een beletsel vormt om een collectieve schuldenregeling aan te vragen.

De arbeidsrechtbank ziet tot slot een benadeling van de schuldeisers – geconfronteerd met een maximale looptijd van de aanzuiveringsregeling van zeven jaar – bij toelating van de schuldenaar tijdens zijn detentie.

2. Arbeidshof bevestigt niet-toelaatbaarheid

- a) Structurele onmogelijkheid om schulden te betalen voor schuldenaar die niet kennelijk zijn onvermogen heeft bewerkt – toelaatbaarheidsvoorwaarden ex art. 1675/2 Ger. W.

* Hoofddocent, Universiteit of Gent – Faculteit Economie en Bedrijfskunde

¹ Wat dit betreft zag ook het arbeidshof geen actuele nood aan de procedure omdat de, daarenboven theoretische, data waarop tot strafuitvoeringsmaatregelen zou kunnen worden beslist (reclassering/re-integratie) nog te veraf lagen.

3. Het arbeidshof benadert de beslissing van de arbeidsrechtbank vanuit de invalshoek van art. 1675/2 Ger. W.

De bepaling luidt als volgt:

“Elke natuurlijke persoon, die geen koopman is in de zin van artikel 1 van het Wetboek van Koophandel kan, indien hij niet in staat is om, op duurzame wijze, zijn opeisbare of nog te vervallen schulden te betalen en voor zover hij niet kennelijk zijn onvermogen heeft bewerkstelligd, bij de rechter een verzoek tot het verkrijgen van een collectieve schuldenregeling indienen.

Indien de in het eerste lid bedoelde persoon vroeger koopman is geweest, kan hij dat verzoek slechts indienen ten minste zes maanden na het stopzetten van zijn handel of, zo hij failliet werd verklaard, na de sluiting van het faillissement.

De persoon waarvan de minnelijke of gerechtelijke aanzuiveringsprocedure² werd herroepen bij toepassing van artikel 1675/15, § 1, kan gedurende een periode van vijf jaar te rekenen vanaf de datum van het vonnis van herroeping geen verzoekschrift tot het verkrijgen van een collectieve schuldenregeling indienen.”

Aldus legt het arbeidshof de klemtoon op de juiste horde, waar de schuldenaar die van het voordeel van de collectieve schuldenregeling wil genieten over moet.

b) (Niet)-kwijscheldbaarheid van de schuldenlast: een correct toelaatbaarheids criterium ?

4. Het hof overweegt dat de schuldenlast bestaat uit een terugvordering van uitkeringen enerzijds en schadevergoedingen, boetes en kosten, die het gevolg zijn van veroordelingen, anderzijds. Het stelt tevens vast dat verzoeker tot een gevangenisstraf van 30 jaar is veroordeeld waarvan hij inmiddels ongeveer een vijfde heeft uitgezeten.

5. Terecht, onzes inziens, vermengt het hof de beoordeling van het toelaatbaarheidsverzoek niet met de mogelijkheid tot kwijschelding van de schulden die deel uitmaken van de totale schuldenlast, waarvoor de schuldenaar om toelating verzoekt.

Dit belet niet dat de niet-kwijscheldbaarheid van boetes, die wordt afgeleid uit art. 464/1, § 8, lid 5 Sv.³, de mogelijkheid om door middel van de procedure van collectieve schuldenregeling tot het in art. 1675/3 Ger. W. bedoelde herstel van de financiële toestand te komen, *in casu* ernstig in het gedrang kan brengen. Dit geldt evenzeer voor de in art. 1675/13, § 3, lid 1, tweede gedachtestreepje bedoelde “schulden die een schadevergoeding inhouden, toegestaan voor het herstel van een lichamelijk schade veroorzaakt door een misdrijf”⁴. Art. 1675/13, § 3 Ger. W.

² De wachttijd geldt zowel bij herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid als bij herroeping van een aanzuiveringsregeling.

Zie: Cass. 12 februari 2018, *P&B* 2018, afl. 3, 115.

³ De betrokken bepaling luidt als volgt: “De kwijschelding of vermindering van de straffen in het raam van een collectieve insolventieprocedure of burgerlijke beslagprocedure kan enkel worden toegestaan met toepassing van de artikelen 110 en 111 van de Grondwet”.

⁴ Zie, in de verhouding tot de derde die het slachtoffer van het misdrijf heeft vergoed en hem vergoed heeft en in zijn rechten tegen de bemiddelde, *in casu* de dader, is getreden: Cass. 2 januari 2017, *Jaarboek Kredietrecht* 2016, 531, *JLMB* 2017, afl. 33, 1579, *Soc.Kron.* 2017, afl. 6, 216, concl. J. GENICOT.

Zie, vanuit het oogpunt van de vraag of het gelijkheidsbeginsel wordt geschonden nu een schadevergoeding, toegestaan voor het herstel van een lichamelijk letsel veroorzaakt door een misdrijf waarvoor de schuldenaar niet strafrechtelijk is veroordeeld voor kwijschelding in

bevat immers de lijst van schulden die de schuldbemiddelingsrechter bij het opleggen van een gerechtelijke aanzuiveringsregeling of zo hij een totale kwijtschelding verleent, niet kan kwijtschelden.

Waar de niet-kwijtscheldbaarheid van boetes⁵ de mogelijkheid om tot financieel herstel te komen in het kader van een collectieve schuldenregeling zoals hierboven toegelicht begrenst, is zij niet in art. 1675/2 Ger. W. als grond voor niet-toelaatbaarheid opgenomen.

6. Ook de loutere vaststelling dat de schulden (in belangrijke mate) terug te voeren zijn op een misdrijf, vormt geen beletsel voor de toelaatbaarverklaring; althans niet in zoverre uit de schulden niet zou blijken dat de schuldenaar kennelijk zijn onvermogen heeft bewerkstelligd⁶.

Het arbeidshof overweegt dan ook terecht m.b.t. oorzaak van de schuldenlast dat de wetgever de toegang tot de collectieve schuldenregeling niet bij voorbaat heeft uitgesloten voor personen die een misdrijf hebben begaan.

7. De lezer verwacht dan ook dat het arbeidshof het vonnis houdende niet-toelating zal hervormen. Het ontwikkelt geen bijkomende overwegingen die erop wijzen dat de schuldenaar zijn onvermogen bewerkte.

c) Welke rol voor de doelstelling van de procedure bij het toelaatbaarheidsonderzoek ?

8. Evenwel acht ook het arbeidshof het verzoek voorbarig.

9. Het haakt zijn beslissing vast aan art. 1675/3, lid 3 Ger. W., waaruit de doelstelling van de procedure blijkt: de schuldenaar in staat stellen in de mate van het mogelijke zijn schulden te betalen en tegelijk waarborgen dat de schuldenaar en zijn gezin een menswaardig leven⁷ kunnen leiden.

10. De doelstelling van deze bepaling bestaat erin bij de terugbetaling van de verschuldigde sommen, met het oog op financieel herstel, de terugbetalingscapaciteit te beoordelen in functie van de draagkracht van de schuldenaar en zijn gezin. De terugbetaling aan de schuldeisers mag niet zo ver reiken dat de menswaardigheid op de helling komt.

11. Volgens het arbeidshof zou in de specifieke omstandigheden waarin de verzoeker zich bevindt de procedure van collectieve schuldenregeling de aanzuivering niet ten goede komen.

aanmerking komt, anders dan bij strafrechtelijke veroordeling van de schuldenaar: Arbitragehof 22 november 2006, nr. 175/2006, *Jaarboek Kredietrecht* 2009, 314, noot B. DE GROOTE, *JLMB* 2007, afl. 15, 608.

⁵ Zie hierover: Cass. 18 november 2013, *Arr.Cass.* 2013, afl. 11, 2447, concl. J. GENICOT, *Jaarboek Kredietrecht* 2013, 267, noot S. THIBAUT; *JLMB* 2014, afl. 27, 1281, *RCJB* 2015, afl. 4, 355, noot J. FIERENS, *Rev.dr.pén.* 2014, afl. 3, 304, concl. J. GENICOT, *Rev.not.b.* 2014, afl. 3081, 13, concl. J. GENICOT; *Soc.Kron.* 2015, afl. 9, 404, concl. J. GENICOT, noot C. LESCART.

Terwijl voornoemd arrest de kwijtscheldbaarheid van schulden bevestigt, beslist het Hof van Cassatie in latere rechtspraak tot de niet-kwijtscheldbaarheid in het licht van de intussen uitgevaardigde SUO-wetgeving (zie in het bijzonder: art. 464/1, § 8 Sv. Ingevoegd bij art. 4 van de wet van 11 februari 2014 houdende diverse maatregelen ter verbetering van de invordering van de vermogensstraffen en de gerechtskosten in strafzaken (I), *BS* 8 april 2014, 29894).

Zie: Cass. 21 november 2016, *Jaarboek Kredietrecht* 2016, 437; *RW* 2017-18, afl. 3, 99, concl. H. VANDERLINDEN, *Soc.Kron.* 2017, afl. 6, 214, concl. H. VANDERLINDEN, noot C. BEDORET.

Het arrest is ook weergegeven in *Juristenkrant* 2017, afl. 342, 1 door B. DE GROOTE. Inzake de werking in de tijd van art. 464/1, § 8 Sv. en met name het ontbreken van een overgangsmaatregel: Grondwettelijk Hof 22 september 2016, nr. 119/2016, *Jaarboek Kredietrecht* 2016, 491, *TVW* 2016, afl. 4, 354. Het arrest is weergegeven door B. DE GROOTE in *Juristenkrant* 2016, afl. 336, 4.

Inzake de verenigbaarheid met de Grondwet van het feit dat schuldvorderingen van de socialezekerheidsinstellingen die het slachtoffer van sociale fraude zijn, niet zijn uitgesloten van de mogelijkheid te worden opgenomen in een aanzuiveringsplan dat in een kwijtschelding van schulden voorziet: Grondwettelijk Hof 10 december 2014, nr. 184/2014, *Jaarboek Kredietrecht* 2014, 384.

⁶ Meer algemeen over de problematiek: E. DIRIX, "Boeven en schuldsanering", *RW* 2007-08, afl. 27, 1115-1117.

⁷ Vergelijk: art. 23 Gw.

Het hof ziet omwille van de detentie geen grotere schuldaflossingsmogelijkheden. Evenmin ziet het een gevaar op het ontstaan van nieuwe schulden, hetgeen in normale omstandigheden voorkomen wordt door de in art. 1675/7 Ger. W. bedoelde gevolgen van de beschikking van toelaatbaarheid⁸. De bestaande – weliswaar beperkte – mogelijkheid tot schuldaanzuivering wordt reeds omkaderd door een alternatief afbetalingsplan.

12. Daarnaast oordeelt het arbeidshof dat de schuldenlast of de lopende betalingen tijdens de periode van volledige detentie het menswaardig bestaan niet in het gedrang brengen omwille van de volledige detentie.

13. Het arbeidshof oordeelt bijgevolg dat een toelaatbaarverklaring de procedure van collectieve schuldenregeling van haar doel zou afwenden. Er is, zo oordeelt het hof, geen actuele nood aan de procedure in het specifieke geval en er is geen concreet zicht op een invrijheidstelling. Het Hof van Cassatie wees reeds op de koppeling tussen de toelating tot de procedure en de doelstelling van de procedure. De draagwijdte van het arrest is niet los te koppelen van de concrete situatie die aan het arrest ten grondslag ligt. Het arrest hield met name een verzoeker uit de procedure omdat hij met de procedure geen maximale aanzuivering van zijn schuldenlast beoogde. Veeleer vormde het toelaatbaarheidsverzoek een nieuwe poging om zich aan de schuldeiser(s) te ontsnappen⁹. Aldus beschouwd bewerkte de verzoeker zijn onvermogen en stootte zijn verzoek op art. 1675/2 Ger. W. Het verzoek illustreerde het aanhoudende filibusteren van de schuldenaar, waarbij hij ook de collectieve schuldenregeling wilde aanwenden.

d) Toelaatbaarheidsvoorwaarden en finaliteit van de procedure : een broos evenwicht

14. De doordachte benadering door het arbeidshof van het toelaatbaarheidsverzoek in de zeer specifieke omstandigheden van detentie, neemt niet weg dat er een spanningsveld bestaat tussen de toelaatbaarheidsvoorwaarden en de finaliteit van de procedure.

15. *In casu* heeft het arbeidshof beide niet volkomen van elkaar losgekoppeld. De vraag rijst hierbij of de wetgever de toelaatbaarheid heeft willen laten afhangen van de mate waarin de doelstellingen van de procedure verwezenlijkt kunnen worden in het kader van de procedure waartoe de toegang verschaft wordt aan een schuldenaar, alsmede van de vraag naar de mate waarin de menswaardigheid de toelating tot de procedure vereist. Wat de menswaardigheid betreft lijkt de wetgever, zoals ook de formulering van de bepaling laat vermoeden, veeleer voor ogen te hebben gehad dat de mate waarin de schulden worden betaald, om de financiële toestand te herstellen, wordt begrensd door de financiële middelen die enerzijds aanwezig zijn

⁸ Hierbij kan in het bijzonder § 3 in herinnering worden gebracht. Het bepaalt dat de beschikking van toelaatbaarheid, behoudens de toestemming van de schuldbemiddelingsrechter, voor de verzoeker het verbod inhoudt om enige daad te stellen die het normaal vermogensbeheer te buiten gaat, zijn onvermogen te vergroten of enige daad te stellen die een schuldeiser zou bevoordelen. Wat dit laatste betreft wordt een uitzondering gemaakt in art. 1676/7, § 3 Ger. W. voor de betaling van niet-achterstallige onderhoudsbijdragen.

⁹ In een arrest van 7 januari 2013 overwoog het Hof van Cassatie dat het bewerken door de schuldenaar van zijn onvermogen, als beletsel om tot de collectieve schuldenregeling te worden toegelaten, afgeleid kan worden uit alle omstandigheden die blijk geven van de wil van de schuldenaar om zich onvermogen te maken. Tot het bewijs van die wil kan naar het oordeel van het Hof van Cassatie ook het indienen van het toelaatbaarheidsverzoek zelf bijdragen.

In het voorliggende geval werd niet om toelating tot de procedure verzocht om deze te gebruiken als hefboom tot maximale betaling aan de schuldeisers in functie van financieel herstel. De wetgever beoogde met de procedure voor de schuldenaar geen vehikel om de schuldenaar toe te laten te ontsnappen aan de vereffening van zijn schulden.

Hier bestond het opzet van de schuldenaar er evenwel kennelijk in zich door middel van talrijke procedures gedurende vele jaren te onttrekken aan de betaling van zijn schuld. Het verzoek tot de collectieve schuldenregeling was slechts een nieuwe stap, die de wil bestendigde om aan zijn betalingsverplichting te ontsnappen. In die zin kon volgens het Hof van Cassatie dan ook geconcludeerd worden dat de schuldenaar niet over de toelaatbaarheidshorde van art. 1675/2 Ger. W. kon.

Zie o.m.: *Jaarboek Kredietrecht* 2013, 199, *Soc.Kron.* 2015, afl. 9, 403.

en anderzijds vereist om de schuldenaar toe te laten, samen met zijn gezin, ondanks de aanzuiveringsinspanningen de in het aanzuiveringsplan menswaardig te leven.

16. De vraag of de schuldenlast een – actuele, ja zelfs acute – bedreiging vormt voor de schuldenaar (en diens gezin), als voorwaarde voor de toelaatbaarheid naar voor schuiven, laat zich moeilijk afleiden uit artikel 1675/2 dat de toelaatbaarheidsvoorwaarden bevat...zelfs indien in het kader van de toelaatbaarheid samengelezen met art. 1675/3 Ger. W.

17. Evenzeer lijkt de vraag naar de schuldaflossingsmogelijkheden (*in casu* het inkomen van de verzoeker gedurende zijn detentie) geen centrale rol te hoeven spelen bij het toelaatbaarheidsverzoek. De toelaatbaarheid hangt, blijkens art. 1675/2 Ger. W., af van het structurele karakter van de schuldenlast van de verzoeker enerzijds en anderzijds de vraag of deze zijn onvermogen niet kennelijk bewerkstelligde.

Precies daarom verduidelijkt art. 1675/3, lid 3 Ger. W. dat – binnen de grenzen van de looptijd van de aanzuiveringsregeling – het herstel van de financiële toestand erin bestaat de schulden in de mate van het mogelijke te betalen.

e) Aflossingsmogelijkheden (gedurende detentie) als toelaatbaarheidsvoorwaarde ?

18. Dat de aflossingsmogelijkheid in het bijzondere geval gedurende de detentie, waarvan de duurtijd de looptijd van de aanzuiveringsregeling¹⁰ kan overtreffen¹¹, fel gehypothekeerd is als gevolg van de geringe inkomsten die de verzoeker in het kader van de detentie geniet, dwingt tot enige terughoudendheid. Het leidt ertoe dat, in de mate waarin het passief in het kader van de collectieve schuldenregeling uit “kwijtscheldbare” schulden zou bestaan, als gevolg van de looptijdbeperking de detentie een financiële tweede kans met een geringere terugbetaling zou impliceren dan bij een situatie waarin geen detentie de inkomenssituatie zou bemoeilijken. Het belang hiervan voor de schuldeisers die door de samenloop zijn getroffen in het kader van een collectieve schuldenregeling spreekt voor zich. In het door het arbeidshof te beoordelen geval laat het zich evenwel raden dat een zeer belangrijk deel van de schulden een niet-kwijtscheldbaar karakter hebben. Het openstaande saldo blijft *in casu* verschuldigd na afloop van de aanzuiveringsregeling¹².

19. Principieel voert een en ander tot de vraag of het laten afhangen van de toelaatbaarheid van de terugbetalingscapaciteit zich niet moeilijk verhoudt met het arrest van het Arbitragehof, intussen herdoopt tot Grondwettelijk Hof, van 13 maart 2001¹³, waarvan mag worden aangenomen dat het de aanleiding heeft gevormd tot de invoering van de *totale kwijtschelding* zonder aanzuiveringsregeling¹⁴. Het Hof besliste dat art. 1675/13, § 5 Ger. W.¹⁵ niet derwijze

¹⁰ Zie voor de minnelijke aanzuiveringsregeling: art. 1675/10, § 6 Ger. W. en voor de gerechtelijke aanzuiveringsregeling respectievelijk art. 1675/12, § 2 Ger. W. en art. 1675/13, § 2 Ger. W.

¹¹ Volgens de appellant, die bij arrest van 4 oktober 2011 door het hof van assisen tot een gevangenisstraf van 30 jaar is veroordeeld, zijn de data waarop voor het eerst strafuitvoeringsmodaliteiten kunnen worden verleend in de zin van penitentiair verlof, uitgaansvergunning of een voorlopige invrijheidsstelling respectievelijk mei 2019 en november 2020.

¹² De lezer merkt op dat in het voorliggende geval de schuldenaar zich misschien na het verstrijken van de aanzuiveringsregeling nog in detentie zou bevinden, waardoor de – als gevolg van de aanwezigheid van niet-kwijtscheldbare schulden – weliswaar beperkte herstart *de facto* een eerder geringe betekenis voor hem zou hebben.

¹³ Art. 35/2001.

Zie o.m.: A.J.T. 2001-02, 316; JLMB 2001, 899, noot G. DE LEVAL en *Jaarboek Kredietrecht* 2000, 308.

Vergelijk: Arbitragehof 3 april 2003, nr. 38/2003, DCCR 2004, afl. 62, 32, noot B. DE GROOTE, *Jaarboek Kredietrecht* 2003, 469.

¹⁴ Zie: art. 1675/13bis Ger. W., zoals ingevoegd bij art. 14 van de wet van 13 december 2005 houdende bepalingen betreffende de termijnen, het verzoekschrift op tegenspraak en de procedure van collectieve schuldregeling, BS 21 december 2005, 54532.

¹⁵ De bepaling houdt in dat de schuldbemiddelingsrechter bij het opstellen van een aanzuiveringsregeling, met inachtneming van art. 1676/3, lid 3 Ger. W. (en met name de erin tot uitdrukking gebrachte bescherming van een menswaardig bestaan voor de schuldenaar en zijn gezin),

mag worden geïnterpreteerd dat het de mogelijkheid om een gerechtelijke aanzuiveringsregeling te genieten ontzegt aan de personen wier inkomen gelijk is aan of minder bedraagt dan het in de Bestaansminuwet bedoelde bestaansminimum¹⁶. Een andere interpretatie zou het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel (artt. 10 en 11 Gw.) schenden.

20. Zoals het afwezig zijn van terugbetalingscapaciteit geen beletsel mag vormen voor het uitwerken van een aanzuiveringsregeling die tot een financiële tweede kans voert – reden waarvoor ná voormeld arrest van het toenmalige Arbitragehof door de wetgever ook werk is gemaakt van de totale kwijtschelding voor schuldenaars met totaal ontbrekende aanzuiveringsperspectieven¹⁷ – lijkt het ook moeilijk verdedigbaar de aanwezigheid van de mogelijkheid van terugbetaling tot toelaatbaarheidsvoorwaarde te verheffen...temeer nu ook de tekst van art. 1675/2 Ger. W. daar geen grond voor lijkt te bieden. Hierin lijkt de vaststelling dat de samenloop vooral niet-kwijtscheldbare schulden betreft niets wezenlijk te wijzigen.

3. Reflectie – toegang voorbehouden aan wie de procedure een reële nieuwe kans kan bieden

21. Tenslotte nodigt het hier toegelichte arrest van het arbeidshof te Gent uit tot een reflectie over de verhouding tussen de voorwaarden om toegelaten te worden tot de procedure en de mate waarin deze procedure zijn doelstelling, namelijk een financiële doorstart, voor de schuldenaar, kan garanderen. De vraag dringt zich onder meer op omwille van de gevolgen van de procedure voor de erbij betrokkenen (de schuldenaar, zijn gezin, de schuldeisers, zekerheidsstellers), bijvoorbeeld voortvloeiend uit de gevolgen van de toelaatbaarverklaring (art. 1675/7 Ger. W.) en de (maatschappelijke) kostprijs van de procedure. Deze kostprijs van de procedure is met name merkbaar in de kostprijs van de schuldbemiddelaar¹⁸.

22. Specifiek wat misdrijven betreft stelt men vast dat het plegen ervan in beginsel geen beletsel vormt om toegelaten te worden tot de collectieve schuldenregeling. De schulden die eruit voortvloeien hebben, behoudens indien de schuldenaar erin slaagt hen volledig aan te zuiveren, echter wel vaak tot gevolg dat een niet-kwijtscheldbare restschuld als bij het beëindigen van de procedure nog aan te zuiveren saldo de tweede kans voor de schuldenaar financieel uitstelt of zelfs *de facto* onmogelijk maakt.

23. Vanuit dit oogpunt rijst de vraag of de door het Hof van Cassatie wijd geopende toegangspoort tot de procedure¹⁹ niet tot onrealistische verwachtingen in hoofde van de schuldenaar kan leiden met betrekking tot de uitkomst van de collectieve schuldenregeling. Dit gevaar is met name reëel nu nog weinig discussie lijkt te bestaan over de niet-kwijtscheldbaarheid van penale boetes. Daarbij komt dat de vergoeding voor lichamelijke schade als gevolg van een misdrijf niet kan worden kwijtescholden.

bij bijzonder gemotiveerde beslissing kan afwijken van de artikelen 1409 tot 1412 Ger. W. De inkomsten waarover de verzoeker kan beschikken tijdens de procedure en met name de uitvoering van het aanzuiveringsplan mag echter niet minder bedragen dan het leefloon.

¹⁶ Inmiddels: leefloon.

¹⁷ Zie: art. 1675/13bis Ger. W.

¹⁸ Koninklijk Besluit van 18 december 1998 houdende vaststelling van de regels en barema's tot bepaling van het ereloon, de emolumenten en de kosten van de schuldbemiddelaar, *BS* 31 december 1998, 41935.

¹⁹ Zie bijv. Cass. 21 juni 2007, *JLMB* 2008 (samenv.), afl. 2, 81, *Pas.* 2007, afl. 6-8, 1294.

Het Hof overwoog er dat een toelaatbaarheidsverzoek slechts ontoelaatbaar kan worden verklaard wegens bewerkstelliging van het onvermogen wanneer de verzoeker één of meerdere handelingen heeft gesteld met de bedoeling zich onvermogen te maken. Het plegen van inbreuken van valsheid in geschriften en oplichting leidt niet tot ontoelaatbaarheid nu deze delictuele handelingen niet zijn gepleegd met de bedoeling zich onvermogen te maken. Over de vraag of de toelaatbaarverklaring door de schuldbemiddelingsrechter de strafrechter, die moet oordelen of de toegelaten schuldenaar zich aan het misdrijf van bedrieglijk onvermogen heeft schuldig gemaakt, belet te beslissen dat het indienen door de betrokkene van een verzoek om tot de collectieve schuldenregeling te worden toegelaten een omstandigheid is waaruit blijkt dat hij zich onvermogen heeft willen maken, zie: Cass. 20 juni 2017, *RW* 2017-18 (samenv.), afl. 39, 1543

24. Terwijl het Hof van Cassatie in zijn rechtspraak een verdedigbare invulling van art. 1675/2 Ger.W. lijkt voor te staan, dient de wetgever zich misschien te beraden over strengere toelaatbaarheidsvoorwaarden of een betere afstemming van de toegang tot de procedure op de maatregelen waarmee zij een financiële doorstart gestalte kan geven. Toegelaten worden tot een voor alle betrokkenen ingrijpende procedure, die daarenboven niet kostenvrij is, in gevallen waarin deze effectiviteit mist is immers een betreurenswaardige maat voor niets.